

Szakolczay Lajos

Csataképek

Haász Ágnes elektrografikái

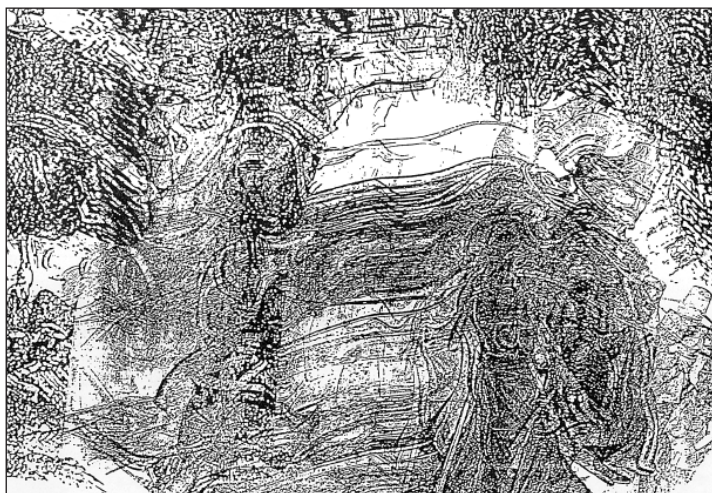
A magyar történelemben 1848 – vagyis a szabadságharc – fényes pont. Pedig a Petőfi vezette márciusi ifjak – az egész népet fölrazó – magukra ébredését (tudták helyüket, tisztában voltak az erejükkel, mertek) nemsokára a véres megtorlás követte. Százötven éve, hogy elsötétült az égbolt, hogy Arad gyászötétje beborította szinte egész Európát. Most már tudjuk, hogy akkor csupán egyetlen tiszta láng világolt: az aradi tizenhárom vértanúpéldája. Fekete torokból, a megaláztatás katlanából csapott ki ez a mindmáig főhajtásun-

kat előhívó, intenzitásában utolérhetetlen szabadságvágy.

Szabadságvágy, mint a halottak példa értékű figyelmeztetése? Igen. Aki akarja – vissza Petőfihez! –, az le is tudja magáról rázni a rabláncot. Még élete árán is. Ez volt – és ez marad – Arad üzenete. Ezért ha épp nincsen valakinek keze ügyében a Biblia, a szentségesen maga elé mormolt imádság is megteszi: Aulich Lajos, Damjanich János, Desseffy Arisztid, Kiss Ernő, Knezich Károly, Láhner György, Lázár Vilmos, Leinigen-Westerburg Károly gróf, Nagy-Sándor József, Poeltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác, Vécsy Károly gróf, s nem utolsósorban a felségárulással vádolt, Pesten kivégzett Batthyány Lajos gróf neve.

Vereség, elbukás, gyász, véghetetlen reménytelenség. Ám ha belelapozunk a szabadságharc krónikájába – kevés az ilyen lap –, valamiképp a győzelem ízével is találkozhatunk. „Április I-én (1849) hajnalban a VII. hadtest, melyet most Gáspár ezredes vezetett, elindult Hatvan felé. Klapka, Damjanich és Aulich hadtestei pedig – átkarolási céllal, csendesen – a Jászság felé. Győztünk 2-án Hatvannál, 4-én Tápióbecskénél, 6-án Isaszegnél.. Hat nap alatt három csatát vívott meg diadalmasan a magyar honvédsereg!”

Haász Ágnes két nagyméretű elektrografikája – *Kilenc csata, 1849, A gyorslovasság támadása Copy generálissal*, mindkettő 1998-ban készült – további helységneveket von ide, hiszen Budavár, Kápolna, Szolnok, Vác, Komárom, Segesvár, Pákozd és Nagysalló üzenete nélkül a győzelem vagy a győzelem közeli pillanatok háttérbe szorulnának. Ám az elektrografikus művész ezeken a

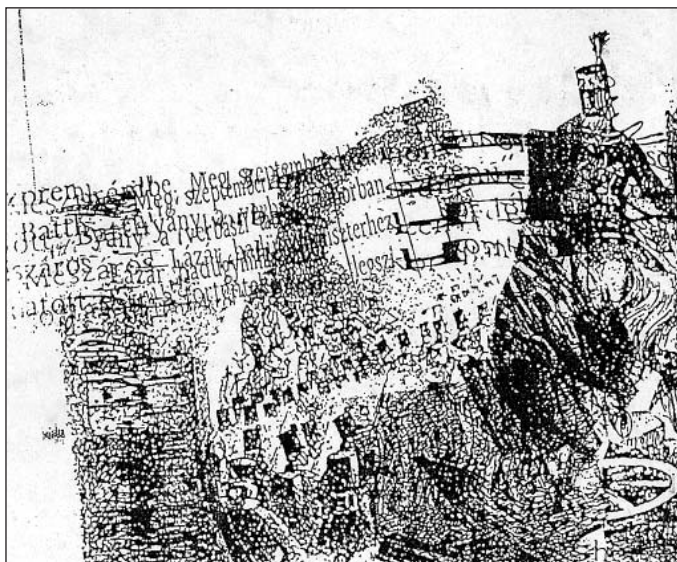
Haász Ágnes: *A gyorslovasság támadása Copy generálissal*, (1998.) (részletek) Technika: elektrografika. Méret: 100 x 260 cm

átengedő (papír) anyagra készült a barnás elektrografika, a képfolyamat időszakosan tünekeny volta még külön is megemeli eme történelmivé – ám legbensőbbé is – fogalmazott látomás különösségét, egyediségét.

A *gyorslovasság támadása Copy generálissal* című kompozíció – tele szarkasztikus, főként a címadásban jelentkező, s annak nyomateköt is adó, a globalizációt a magyar hadtörténettel elegyítő humorral – szellősebb, lazább grafika, mint az előzőekben említett. Absztraktabb is. A „gyorslovasság” mint szó (mint lényegre utaló megnevezés) arra ösztönözte a művészt, hogy tekercsén a – részletek mozgatóásával létrejövő – mozgást képszerzőző erőként láttassa. Ebből adódik a valamennyire organikus, a növényi indákat is az emlékezés szolgálatába állító jelleg. Üregek, zárványok között föl-föltűnnek a lovasok, a szuronyok, a csatater gyors mozgás által sem elveszejthető tárgyelemek. De a leglényegesebb a technikára utaló fázis, ami

az amerikai másoló cég „fejét”, Copyt generálisként nevezi meg.

Az ő szervezésében volt igazában megvalósítható ez az egyszerre történelmi és mai lovasroham; groteszk

párhuzamosságot sejtetve Copy – legalábbis egy pillanatra – így vált 1848 rohanós hőisévé. A történelem meggyalázása? Inkább keserű kacaj a modernitásban vergődő világ – a képzőművész számára is elengedhetlenül fontos – technikai vívmányainak magasbrendűségén.

Haász Ágnes kisebb méretű elektrografikái egy korábbi időszakot reprezentálnak. A magyar táj fölött el-lebegő élő lelkiismeret (*Hommage à Kölcsey* (1990), az emberiség egyetemes szenvedésének jelképet állító *Örök Golgota* (1989) – motívumaiban visszautalva klasszikusok szenvedélményére –, és az egyszerűségében is döbbenetes kiszolgáltatottságot mutató *Corpus I.* (1992) mind-mind műves darab. Avval, hogy az elektrografika lehetőségeire tárnak kaput, egyúttal az alkotó művészetszemléletét is tükrözik. Azt a rendrelvő törekvést, ami nem a figurálisban és a nonfiguratív formákban leledzik, hanem mindvégig a lélek mozgatóereje.

A 25-26. oldal képei:

Haász Ágnes: *Kilenc csata 1849.* - Budavár, Kápolna, Szolnok, Vác, Komárom, Isaszeg, Segesvár, Pákozd, Nagysalló (1998.) (részletek) Technika: elektrografika. Méret: 100 x 351 cm

